

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК
НЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТТЕРИНИҢ,
ОБЛАСТ БОЛГАШ ХОРАЯ

ПАРТИЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТ БОЛГАШ
АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955
ОКТАБЬРЬ
25
ВТОРНИК
№ 214 (3408)

Өртөз 20 коп.

Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри
У Нуну Н. А. Булганинның хүлээп алганы
(1 арын).
Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У
Нуну В. М. Молотовтуң хүлээп алганы
(1 арын).
Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри
У Нуну СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң
Даргазы К. Е. Ворошиловтуң
хүлээп алганы (1 арын).
Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У

Нубиле СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы Н. А. Булганинның беседазы
(1 арын).
Совет Социалистиг Республикаларының
Эвилелиниң Дээди Советиниң Президиумунуң
Даргазы К. Е. Ворошилова Вьетнам-
ның Демократтыг Республикасының президенти
Хо Ши Минниң телеграммасы
(1 арын).
Чаа беш чылда тууйбу заводунуң күчү-
түшү катал улгадыр (2 арын).

А. Поляков.—Боммунистерниң шүтүмү-
чүлөдиг саналдары (3 арын).
Морис Торез.—Капиталистиг чурттар-
ның ажалчы чоннарының адралдык дугайында
чаа сан медээлер (3—4 арын).
КНО-нун Бол Ассамблеясының X сессия-
зы (4 арын).
Данияның Бомпартиясының XVIII съезди-
ниниң ажалтыгы (4 арын).

БҮДҮРҮЛГЕНИҢ МУРНАКЧЫЛАРЫНЫҢ ДУРЖУЛГАЗЫН УЛАМ КАЛБАРТЫР

Улетпур бүдүрүлгелерде, транспортта,
тудугда социалистиг чарыш күш-ажыл-
ды мурнакчы методтарын хүн-бүрү төрү-
түлдүрүп турар.
Бистиң областа бүдүрүлгениң чарыш-
чыларының улуг отряды бар. Мурнакчы-
лар бүдүрүлгө бүртүндө, цех болгаш
участок бүртүндө бар. Олар техниканы
бедик бүдүрүлгө ажалчыларының бай
дуржулгазын, күш-ажылдың шын орга-
низастанышкынын мөөнөтүн, ажылга чаа
дешишгелиги чүдүлгө кирип турарлар.
Бүдүрүлгө бүртүндө мурнакчы дуржулга-
ны хүн-бүрү өөренир, байыдар болгаш
идеялыг иштерди чорук күш-ажыл-
ды бүдүрүлгөнүң улам иңайы
өздөшкө, бүдүрүлгөлерин ажалчыга
техника-экономика көргүзүлгөниң ак-
жидерине улуг рольдуң.

жулгазын өөренип көөрү болгаш иштер-
дери партия эге организациязының бол-
гаш профивелел организациязының ул-
тур ролу чокка боттанмас. Оларның сорул-
газы — бүдүрүлгениң мурнакчыларының
болгаш чарышчыларының чедишкыле-
рин хүн-бүрү шигээдин азырын ханды-
рары болур.

Инды турбузе, бо сорулга хей-хей
партия болгаш профивелел организа-
цияларның кичээнгейден дашкар туруп
турар. Мурнакчылар-биле ажылды чүгө
оларның аттарын азыр-биле кызыгаар-
лап турар чоруктар бар. Оларның дуржул-
газын өөренип көөрү, ону өскөскө да-
мчыг бээрин организаастары — партия,
болгаш чугула херек.

«Тыва тудуг» трестинде бүдүрүлгениң
мурнакчылары хей. Оларның аразында
дамчылар Калзан, Пуканов, штурман-
чылар Пичугин, Талышев, будучулар
Бушнев, Давыдов болгаш өскөскө-да бар.
Олар үнелиг хей дуржулганы мөөнөтүнөр.
А партия эге организациязы (секретары
эш Лешкин) эң эки тудугчуларның
дуржулгазын өөренир болгаш иштер-
дери организаастарының чугулазын
дугайында чугулаарын аңгыда чүгө-да
кылбай турар. Облпотребсовхозуң транс-
порт конторында болгаш өскө-даа бүдү-
рүлгелерде эң эки бүдүрүлгөчүлөриң
дуржулгазын сула иштердир турар.

Социалистиг чарыштын чугула хеври
болза, бүдүрүлгө аразында чарыш
болур. Ажылды дуржулганы солчурун эки
организастан таварылгада бир бүдүрүл-
гөде эки чүгө өскө бүдүрүлгө-
рине дүрген ажылдагылар. Иңчала-
даа мынд чарышты бисте өзү бары-
лаап чорудуп турар. Чижээ, Кы-
зыл АТК-ны төп автобаза-биле чарыш
турар. Иңчала-даа алыгын хүлээл-
гөчүлөриң күдөөлери база дуржулга сол-
чушкуну организаастамаан. Алы за-
воду биле мебель фабрикасынын аразында
социалистиг чарыш дугайында көрө-
база амында чок арткан.

Мурнакчы дуржулганы иштердериң
хевирлери яны-бүрү: бүдүрүлгө чөвүл
хураллары, коллективтиң мурунуга чарыш-
чыларының чугулаары болгаш илетке-
лери, хана солуга оларның ажылының
дуржулгазын дугайында чүдүлгө,
ажылдап турар чөре күш-ажылдың мур-
накчы методтарын көргүзери болгаш ө-
өренип көөрү болур. Күш-ажылдың эки ар-
галарын болгаш методтарын дамчы-
рын өзүлүг формалы болза, чарышчылар-
ның школаларын тургузары болур.

Мурнакчы дуржулганы өөренир болгаш
иштердери — улуг ажыл. Ажылчылар-
ның калбак масаларында күш-ажылдың
мурнакчы методтарын шигээдин азырын-
га, кандыг-бир участкага бүдүрүлгөни
организаастар, чаа чүдүлгөни ажалчаар
арганы алганда чүгө мичан чаагай түн-
елди бээр.

Ажыл-агың удурутчуларының, инже-
нер-техниктиг ажалчыларының хүл-
ээлгени болза, күш-ажылдың организа-
станышкынын денелени бедиктиң, бүдү-
рүлгө чаа чүдүлгөни ажалчыларга таар-
ымчалыг байдалдары тургузуп тургаш,
мурнакчы дуржулганы иштердериң Үр-
үчүгү организаастары болур.

Мурнакчы дуржулганы байыдар болгаш
иштердери — күш-ажылдың бүдү-
рүлгөчүлүгү өздөшкө чүгө куралы-
гы болур. Ол куралырын бүдүрүлгө бүр-
үңгө ажылдага кирип турар ужурут.

Мурнакчы дуржулганы бүдүрүлгө
иштердериң политикагы стачка ыңгалдыр
өгдөөн.
Казаның демір-орукчуларының ажал
социалистигиң киржикчилери эш Ва-
сийев хуралга база чүе чугулаан.
Ажылчы аңгының хоочун салгалчылары-
ның дайгачыктыг чаңчылың эдеринче,
бистиң Төрөн чуртувустуң күчү-шымалың
могаз чок байыдарынче аныктарың ол
кылдырган.
Демір-орукчулар боттарының чарыш-
ка алган хүлээлгелериң адралың-биле кү-
седир деп уаг машинист эш П. Авалов
бири орус революциязының киржикчиле-
ринге таңгырагаан.
Москва-Казань демір орунунуң Мо-
сква-Лассажирская деп станциязының
партия комитетиниң секретары эш В. До-
ржан хуралга чүе чугулаан, орунтуң
Москва бедириниң коллективни беш чы-
дың онаалзын хуусаа бетиңе дооскан
болгаш ам СЭКП-ниң XX съездине ала-
дар болдурган социалистиг хүлээлгелериң
чедишкылиң күдөөдир дөш демисежиң
турар деп дыңаткан.

Москва-Казань демір орунунуң Мо-
сква-Лассажирская деп станциязының
партия комитетиниң секретары эш В. До-
ржан хуралга чүе чугулаан, орунтуң
Москва бедириниң коллективни беш чы-
дың онаалзын хуусаа бетиңе дооскан
болгаш ам СЭКП-ниң XX съездине ала-
дар болдурган социалистиг хүлээлгелериң
чедишкылиң күдөөдир дөш демисежиң
турар деп дыңаткан.

Мурнакчы дуржулганы бүдүрүлгө
иштердериң политикагы стачка ыңгалдыр
өгдөөн.
Казаның демір-орукчуларының ажал
социалистигиң киржикчилери эш Ва-
сийев хуралга база чүе чугулаан.
Ажылчы аңгының хоочун салгалчылары-
ның дайгачыктыг чаңчылың эдеринче,
бистиң Төрөн чуртувустуң күчү-шымалың
могаз чок байыдарынче аныктарың ол
кылдырган.
Демір-орукчулар боттарының чарыш-
ка алган хүлээлгелериң адралың-биле кү-
седир деп уаг машинист эш П. Авалов
бири орус революциязының киржикчиле-
ринге таңгырагаан.
Москва-Казань демір орунунуң Мо-
сква-Лассажирская деп станциязының
партия комитетиниң секретары эш В. До-
ржан хуралга чүе чугулаан, орунтуң
Москва бедириниң коллективни беш чы-
дың онаалзын хуусаа бетиңе дооскан
болгаш ам СЭКП-ниң XX съездине ала-
дар болдурган социалистиг хүлээлгелериң
чедишкылиң күдөөдир дөш демисежиң
турар деп дыңаткан.

(СЭТА).

Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну Н. А. Булганинның хүлээп алганы

1955 чылдың октябрь 21-де СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну хүлээп алган.
Премьер-Министр У Нуну Бирма Эвилелиниң СССР-де Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини Монг Он үдөп чораван.
Чымыг болгаш найрадыг эрткен беседага СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Орадакчысы болгаш Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов киришкен.
Беседа үезинде СССР-ниң Даштыкы Херектер Министриниң Орадакчысы Н. Т. Федоренко болгаш СССР-ниң Бирма Эвилелинде Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини А. Д. Шиборин олурушкан.

Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну В. М. МОЛОВОТТУҢ хүлээп алганы

Октябрь 21-де СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Орадакчысы болгаш СССР-ниң Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну хүлээп алган.
Премьер-Министр У Нуну Бирма Эвилелиниң СССР-де Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини Монг Он үдөп чораван.
Хүлээп алышкыга олурушканыңар: СССР-ниң Даштыкы Херектер Министриниң Орадакчысы Н. Ф. Федоренко, СССР-ниң Бирма Эвилелинде Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини А. Д. Шиборин болгаш СССР-ниң ДХМ-ниң Муруну-Чөөн Азия чурттарының килдизиниң эргелекчиси Б. М. Евдоков.

Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы К. Е. ВОРОШИЛОВТУҢ хүлээп алганы

1955 чылдың октябрь 22-де СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы К. Е. Ворошилов Кремльге Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нуну хүлээп алган.
Премьер-Министр У Нуну үдөп чораваннар болза: Бирма Эвилелиниң СССР-де Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Монг Он, Бирма Эвилелиниң Кыдат Улус Республикасында Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Ха Маунг, Бирма Эвилелиниң Великобританияда Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Чин.
Хүлээп алышкың үезинде К. Е. Ворошиловтуң Премьер-Министр У Нубиле беседазы болган, анза СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Орадакчысы болгаш СССР-ниң Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов киришкен.
Беседа чымыг болгаш найрадыг байдалга эрткен.
Хүлээп алышкыга киришкениңер болза: СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Секретары Н. М. Пегов, Даштыкы Херектер Министриниң Орадакчысы Н. Т. Федоренко болгаш СССР-ниң Бирма Эвилелинде Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини А. Д. Шиборин.

Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нубиле СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинның беседазы

Октябрь 22-де Кремльге СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинның Бирма Эвилелиниң Премьер-Министри У Нубиле беседазы болган.
Беседага Л. М. Каганович болгаш В. М. Молотов киришкен.
Беседа үезинде олурушканыңар болза: Бирма Эвилелиниң СССР-де Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Монг Он, Бирма Эвилелиниң Кыдат Улус Республикасында Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Ха Маунг болгаш Бирма Эвилелиниң Великобританияда Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини У Чин, совет таладан — СССР-ниң Даштыкы Херектер Министриниң Орадакчысы Н. Т. Федоренко болгаш Совет Эвилелиниң Бирмада Оназа болгаш Бүрүн эргелиг Эччини А. Д. Шиборин.
Найрадыг байдалга эрткен беседазың үезинде ийи талааларың соңуруган турары уластар аразының яны-бүрү айтырыларыңың талазы-биле савал-онал солчушканыңар болган.

Совет Социалистиг Республикаларының Эвилелиниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы К. Е. Ворошиловка

Шуругандан когаран Вьетнамның чоңунга Совет чалактыг сагыш салганы дөш чүрөктиң ханымыңдан өөрүп четиргенимиң база ол шыкшан шуругандан когаран чоңга көргүскө дуузаламчы дөш Совет Эвилелиниң Кызыл Крест болгаш Кызыл чарык ай шигилелгеге өөрүп четиргенимиң Вьетнамның улзуңуң болгаш чааза-ның мурундан идеретин.
ХО ШИ МИН,
Вьетнамның Демократтыг Республикасының Президентизи.

Телевизияның чаа төнтериниң тудуглары

СССР-ниң Харьковла министрствозунуң телевизия төвү, Башырының найысла-лынга туттулган турар. Телевизия төвү ада-чурттуң чаа аппаратуралары-биле хандырылган турар. Оң тудушкунуңа 20 миллион ажыл рубльди тускайлаан. Ам тудуг черинде геодезиштиг ажылдарын чорудуп турар.
Телевизия төвүнүң тудушкунуң Куй-бывше хоорайда өгдөөн. Уш гектар шөг-те 200 метр хире бедик телевизия антенналарың демір башка, үш казат болжын, яны-бүрү дуузаал тудуглар туттулган турар.
Оны чымыг чөрен суг-биле чымыр кылдыр хандырылгалы. Анза чүгө бо чымыр ийи чарык миллион рубльди тускайлаан. Ам суг дамчыдылганың шүтүмүн кылып турар.

Соок оранның полизонда чыгыг күжү-биле ажылдаар электроцентралы болгаш суг дамчыдылганы

ЯБУТСК. Оймьон районунуң по-лярыңыңда Усть-Нера суурунда чы-дыг күжү-биле ажылдаар электроцентралы ажылдады кирген.
Он чыг мурунунда анза эртинмес шыр-гай арга турган. Ам Усть-Нера чаагай-жылдыр туттулган уаг суур болу берген. Сөөлү үш чыдырың дургузунда чуртгага шөгү анза үш чарык муң дер-бечин метр чедир өскөн.
Оймьон чер бөмбүрээнин эң-не соок ораны. Кызын соок 60—70 градус чедир турар. Иңчала-даа ажылчы чоннарың ажылдаар болгаш эки дымтамыр бүгү байдалы тургустунган. Ам бүгү бакың-нар чыгыс черден суг-биле чымыр кылдыр хандырылгалы. Анза чүгө бо чымыр ийи чарык миллион рубльди тускайлаан. Ам суг дамчыдылганың шүтүмүн кылып турар.

(СЭТА).

Октябрь мурнунуң чарыжы

Онаалгадан ажыр прокат
«Кадмыр болгаш маска» заводтуң хе-риминиң иштинде демделел самбырамын тургускан, анда партияның XX съезди-нинге алдар болдурган металлургияның чарыжының түңнелериң демделеп турар.
Инженер Рачун удурутпур «450» станцын коллективниң улуг чедишкылиңиң чедип алган. Чаа техниканы шигээдин адышкан, прокатчылар бо хүнүнде күш-ажылдың тергиин бүдүрүлгөчүлүгүн чедип ап турар. Октябрь 18-те мастерлер Андреевтиң, Лариниң болгаш Ивановтуң эөлчөгөри дүн-хүлө 330 тонна металлды пландан ажыр берген. Шак мынд ажыл-дап адышканы съезд муруну чарыжының чарыжында бир дугаар чедип адыш-кан. Октябрь 19-та станцын коллективни он айларның онаалгазын заводта бир дугаар күсөткен.
Чарышка бедик көргүзүлгөриң «750» станцын эөлчөгөри чедип ап турар. Октябрь 18-те мастерлер Андреевтиң, Лариниң болгаш Ивановтуң эөлчөгөри дүн-хүлө 330 тонна металлды пландан ажыр берген. Шак мынд ажыл-дап адышканы съезд муруну чарыжының чарыжында бир дугаар чедип адыш-кан. Октябрь 19-та станцын коллективни он айларның онаалгазын заводта бир дугаар күсөткен.

Чарышка бедик көргүзүлгөриң «750» станцын эөлчөгөри чедип ап турар. Октябрь 18-те мастерлер Андреевтиң, Лариниң болгаш Ивановтуң эөлчөгөри дүн-хүлө 330 тонна металлды пландан ажыр берген. Шак мынд ажыл-дап адышканы съезд муруну чарыжының чарыжында бир дугаар чедип адыш-кан. Октябрь 19-та станцын коллективни он айларның онаалгазын заводта бир дугаар күсөткен.

Дүрген эилдиргилер

НИЖНИЙ ТАГИЛЬ. Ново-Тагильдиң метал-лургия заводунуң кан эвилдиргичилери Улуг Октябрьның 38 чыл оюн күш-ажыл-ны чаа-чаа чедишкылиңер-биле уткуурун-га белеткенни турар.
Он айның онаалгазын № 7 мартен суугузуңуң коллективни бүдүрүлгөде бир дугаарында күсөткен. Кан эилдиргичиле-ри Детков, Иванов, Шатилов бо чылың эилдиргилериниң үштүн ийини дүрген аргалар-биле кылып турар. Деришкиги-

Күш-ажыл курлавырларының өөреникчилериниң чогаадылгаларының Бүгү-эвилел делгелгези

Күш-ажыл курлавырларының өөреник-чилериниң Москвада ажалтыңан техни-тиг чогаадылгаларының IV Бүгү-эвилел делгелгезинде ийи чүе хире училдиргилер болгаш школалар кирип турар. Ажылдан турар моделдериң, станоктарың, металл-дан, мичтан, шажаңдан кылган кылгы-ларын миңа делгеп көргүскө.
Аар индустрияның техниказын калба-биле көргүзүп турар. Днепротровск областың сөө өөреникчи чарыштын кол-лективтериниң ажылы домна деканиян моделин кылганың бири заада делгеп көргүскө. Эстакаданың ажылың, суугуну оларын, металлды эилдиргилер турар чо-рудгаларын көргүчүлөр хайгааран көр аргамың болуп турар. Он чанында прокат станцын модели. Станцын механизмне-риниң болгаш дуузаал агрегаттарың ажылы-биле анза танышыл болур.
Запорожьениң № 5 ус-дарган училдир-гилер өөреникчилери атомнуң электро-станцияның македин техникагы улау бол-ды-биле чогадып кылган.
Ийги заада көрө ажылдагыга, тулуга, демір орук транспортунга станоктарың, механизмнеңиң экспонаттары. Онч төвүнде ажылдан турар демір оруктуң модели көргүскө.
Волга кежидир аскың оруктуң моде-

Польшаның курунениң «Шленск» ансамблиниң баштайы концерти

Октябрь 19-та П. И. Чайковский аттыг концерт залында Москвада келген Польша-ның курунениң «Шленск» деп ыры бол-гаш таңды ансамблиниң баштайы кон-церти болган.
Найысаладың уран-чүдүлгө ажалдык-чыларының мурундан РСФСР-ниң уран-чүдүлгө ажалдык чымыр профессор В. Г. Соколов польша артистерге

Пландан ажыр 250 муң тонна нефть

СЕРАФИМОВСКИЙ (Башкыр АССР). Се-рафимовский суур Муруну Уралда турар. Ол болза, «Октябрьнефть» деп нефть тыныжының эргелелиниң төвү. Ону дол-гандыр он-он километр черлерде нефть суургалары көстүп турар. Чуртта эң-не чыг өрөктиг нефтин миңа тып турар.
Партияның XX съездине алдар бол-дурган чарыштың нефтичлери күш-ажылчы

Мөңгөде доң чыдар зонада ногаалар

ОХОТСК. Джугдур сынының эдеге-ринде Востровов аттыг колхозтуң чери кылбарган. Ол черлерин алгари кады-дошкун. Иңчала-даа көшкүн чордан эвилдир мөңгөде доң чыдар черин бай-талыңга картофельди, капустаны, мор-ковту, свекланы болгаш өскө-даа нога-аларың өстүрүп өөренигенер.

(СЭТА).

Бирги орус революцияның бежен чыл оюнга алдар кылдыр

Бүгү-россий стачказының киржикчилери-биле ужуражышкы

Совет удуз бирги орус революцияның
50 чыл оюн демделеп турар.
Москва-Казань демір орунунга ажал со-
циалистигиң киржикчилери эш Ва-
сийев хуралга база чүе чугулаан.
Ажылчы аңгының хоочун салгалчылары-
ның дайгачыктыг чаңчылың эдеринче,
бистиң Төрөн чуртувустуң күчү-шымалың
могаз чок байыдарынче аныктарың ол
кылдырган.
Демір-орукчулар боттарының чарыш-
ка алган хүлээлгелериң адралың-биле кү-
седир деп уаг машинист эш П. Авалов
бири орус революциязының киржикчиле-
ринге таңгырагаан.
Москва-Казань демір орунунуң Мо-
сква-Лассажирская деп станциязының
партия комитетиниң секретары эш В. До-
ржан хуралга чүе чугулаан, орунтуң
Москва бедириниң коллективни беш чы-
дың онаалзын хуусаа бетиңе дооскан
болгаш ам СЭКП-ниң XX съездине ала-
дар болдурган социалистиг хүлээлгелериң
чедишкылиң күдөөдир дөш демисежиң
турар деп дыңаткан.

(СЭТА).

ЧАА БЕШ ЧЫЛДА ТУУЙБУ ЗАВОДУНУҢ КҮЧҮЗҮ ҮШ КАТАП УЛГАДЫР

Чурукта: тууйбу чүдүрүнүнүн хүн нормазын түргүтү 120—130 хуу күөсөдип турар тууйбу чүдүрүчүлөрү (салагай талазынан оң талазынче) эштер Цыповая М., Пермишева М.

Курлавырлар ажыглалда

Бо чыд тууйбу заводунун коллективин амыдыралында чаа методунунуң кызылдын чыгы болган. Ол бөлүк бөлүктөгү күчтүн улам улгатырар дөш, Кызылдын чаа туугларынын тууйбуна негеделин улам-на долу хандырар дөш күженишкениң негеделин чымы болган. СЭБП ТК-дын иялы Пленумунун шиттириин коллектив болуңу ажылынын дайын программасын кызылдын күжөп алган.

Партияның XX съездинин күш-ажылы тийгелер-беле демгелдер дөш бистер бедиктең хувааларың алган бис. Күш-ажылың бидүрүчүлүгүң чыйгыш чок бедикер, продукцияң шынарың экижер, оң ботүнеин чийгедир дөш күженишкениң демсөл биске бедик көргүзгөдир хандырган. Хетекчилер социалистик чарыштың бир дугаарында чоруп орап. Олар тууйбу хептээриниң чыл планын сентябрь 27-де—хуусаа бетинде күөсеткенер. Тууйбу өртедири боза чедишкениң чоруп турар. Завод 2900 муң бедикер тууйбуну бидүрүчүлүгүң азы чыл планының 90 ажып хууу күөсеткенер.

Мындың чедишкениң коллектив канчап чедиң алган? Социалистик чарышты калбартканы, бидүрүлгениң чаартыкчыларының ажылының дуржулганың неперетекени, бидүрүлгениң дең-деки ажылаарың организастааны, чүвени үрөй кыдыр чоруктарың кызылдын—бидүрүлгени бедик көргүзгөдир үндөшүн болган.

Мастер эш Акимовтун чедиңде чиг-эт бидүрүлгениң бар бидүрүлгө шөлүн улгатырарың уагт бергелешкениң болуп турган. Шөлүн чедишкен тууйбу пресстерин ажылаң кылырының өздөшкөн шайткып турган. Бо бүгүн өөрөң ий көргөн, мастер эш Акимов ажылыңар-биле кады өл тууйбуну кургандыр сарайга салырыңа чаа методунча шлай-ция шиттирлөөңер. Оң мурнуңа өл тууйбуну үш одуруг кыдыр салып турган.

Чаа метод бугаар өл тууйбуларын баштай дөрт-беш, а оң соңда адым-чеди одуруглаң сала берген. Мынчангаш олар чаартыкчы эш Кортовтун үлгериң эдербишаң, тууйбу кургандыр шөлүн чартык чегер катар улгатырган. Бидүрүлгениң ажылаң чарыштың оң-ла шөлүңдө продукция бидүрүлгениң көвүдериң чедиң алыр дугайында соруганы эш Акимовтун баштааң цехи боттот чүл кыдыр күөсөдип шыдаң.

Мурнуңа долу күжү-биле ажылаатынмай турган «СМ-296» деп маркалың пресстин бидүрүчүлүгүң боза бедикер. Бидүрүлгө шөлүн хосталганың чекле күш-ажылың радионалдык организастаарың хандырган. Ол цех моң мурнуңа ээлчеге 8—9 муң хире тууйбуну үе-тура-ла берип, бир дески ажылаатынмай турган, а ажылың чаа методу-биле ажылаң эгелзөн соңда ол ээлчеге 12 муң чедир тууйбуну хептен турар аларган.

Тууйбу бидүрүнүн ажылы моң-биле доосту бербес. Хептээш, кургатаң соңда тууйбуну өртедириң харымың салгыр чорудуулаң туруп турар. Тууйбу кургандырыңа бар бидүрүлгө шөлү чедишпей турган боза, тууйбуну хептээри-биле өртедириң арасында уагт бергелер боза турган. Мынчалга-ла бидүрүлгениң мурнакчылары оң мурнуңа тура дүшкөн болган ону база чедишкениң шиттирлөп шыдаарган. Тууйбуну ийиң аңгы чеге өртедириң шлай-чөө, ол чорук өртедириң чаргыс ол-ла хуусаада ийи катар дүредир арганы берген.

Күш-ажылың бидүрүчүлүгүң бедидеринге, продукцияң шынарың экижеринге заводтун хөй-хөй ажылыңары боттарының мадырың күш-ажылың үлгериң-чигзөн көргүзүп, боттарының чарыштың саналарың кийргенер. Оларга В. Черепанова, Бобкина, Кириллова, Бодно, Смородников, Лихачева болган өсө-даа эштер хамаржыр.

Коллектив бодунун бо чедишкениң чептүү-биле үндөшкөн, чедишкениң улам быжыктырарың болган ажыла бар чептестерин шиттирлөп уулаарының хемчелерин ап турар.

Заводтун коллектив чаа сорулгаларың негелдеринге үндөшкөн келер боза чыдың планының төлөвилегин чогалткан болган чугаалажып көрүп турар. 1960 чылда завод он миллион чедир кызыл тууйбуну бидүрүчүлүгүң чедиң алыр. Бо сорулганы боттандырада бирги ээлчеге заводту чаартып тургузары болган ол ажылы 1959 чылда доозары эргежок чугула деп көрдүң. Тууйбу өртедири төгериктелер сүүтү, өл тууйбуну кылымың арга-биле кургандыр чер, хептээр аңгы цехтер ажылаага кийер болган вакуум-пресстер тургустуруң.

1956 чылда бис «Боза» деп хевириниң сүүгүзүнүң септелгениң доозар, СМ-58 деп прессе шык чидир таарыштырганы тургустуруң. Келер чыдың бир ажылыңың бидүрүчүлүгүң тууйбузунуң саны чеди муң чедир көвүдөр. Келер беш чылды баштайгы чылы—1956 чылда тууйбу бидүрүлгөң дөрт миллион чедир көвүдөр.

Адыгы беш чылдың планының төлөвилегин бүтү тала-биле чугаалажып көргөн, мында көрдүң чугулаарың амыдырал чыдың чедишкениң боттандырамың коллектив чептестери боттарының быжык бидүрүлгениң өлөргөй-леп турарлар.

В. СКУЛГАНОВ,
тууйбу заводунун директору.

Кызылдын тууйбу заводунун коллектив Совет Эшлелиниң Коммунисттик партияның XX съездининге алдар болдурган күш-ажылы ээлчеге киргеш, боттарының чарышка алган хүлээлелерин үрө-түңгөлдиг күөсөдип турар. Тууйбу хептээриниң чыл планы чедишкениң күөсеткен. Тууйбу өртедириң тос айлар планы база ажыр күөсеткен. Коллективтиң кежигүннери тууйбу өртедириң чыл планын ноябрь 1-ге чедир долдур күөсөдирин хүлээлгенер. Тос айларны иштинде тууйбунуң бот-үнези дыка чигзэн. Тууйбунуң бот-үнези дыка чигзэн. Чүвени үрөй кыдыр чорук эвээжзөн. Ам үдө заводта алдыгы беш чылдың планының төлөвилегин чугаалажып көрү калбарган. Ажылыңар, инженерлер болгаш техниктер бидүрүлгениң күчүзүн келер беш чылда үш катап улгатырарыңча урлакан элзэн хөй саналдарны кийргенер. Алдыгы беш чылдың планың чугаалажып көрүңгө холбашкан коллективтиң чамдык кежигүннериниң чугула-рин болгаш саналдарың моң адаанда парладымыс.

Сөзүвүс ээлээр бис

СЭБП ТК-ның иялы Пленуму күш-ажылың радионалдык организастаарының болгаш бидүрүлгениң технологиясың сайыраңтайжыларының эргежок чугулазың айтыкан. Пленумун шиттириң амыдыралга боттандырар дөш демсөлгө тууйбу заводунуң тууйбу өртедириң боттарының күш-ажылың салымыңарың база кийрип турар.

Бистер тууйбуларын сүүгүга харула ийи отка өртедири методче шилчөөн бис. Чаа методтун артык күштү практика кырыңа көстү берген. Мурнуңа бир ээлчеге 21 муң тууйбуну өртедип турган боза чаа метод бугаар 40 муңну өртедип турар аларган бис. Тууйбуларын бир үткө ийи отка өртедири методче шилчөө-даа ол күзөн түңгөлдиг бербейе башың боза ол үткө бидүрүчүлүгүң бидирең дуржулгамдан бидүрүп көргөн мен.

«Боза» деп хевириниң сүүгүзүңдө конус бар. Бир өвөс ону тутлаваз боза ийи агаар тууйбуларын шитпейн ээлээр үрөй берип турар. Мынчалга мен дугайты мындың чорукту бодуруң көрбөөн мен. Сүүгү ажылаң тура мен болган мээң кады ажылаң турар эштерим ону мындың хай-рагаалап турар бис. Сүүгүңүң ийи чеп ажылаарың ийи үне берип боза тиглерин дугаалап эргежок чугула.

Чамдык кийилер сүүгүга дораан-на бажын ажыр оларынче далажып турар. Ажылың мындың методу эки түңгөлдиг бербес. Одалганы бичелеп, чоруту салыры чугула. Мынчалдыр салырга оттуң ийиң чый салып каан тууйбуларын одуруларын айым-биле оларны чаргыс аай иңдер. Ол чорук өртедириң экижер болган тууйбуларын шынарың бедидер. Бидүрүлгениң технологиясың чогалды кылырга ажылыңарың практика дуржулазыңдан бидүрүп көргөн бо байдалдарың өөрөңү көрү болгаш деткириң оңка чугула. Келер чыдың сезонунга бедилек азыларын амыдырал аңгалар журула. Сүүгүларын септелгени шынарың чорудар, бидүрүлгө шөлүн чаа продукцияны хүлээп азырыңа таарыштыр тургузар журула.

Продукцияны дең-деки бидүрүчүлүгүң, ону стандартчыларың болган шынарың бедидериниң негелдериң чаа беш чылда улам улгатыр деп чүвени бистин заводтун бүтү кежигүннери тодаргай бил-лип турар. Бо соруга күш-ажылың бидүрүчүлүгүң, оң организастаашкының болгаш хамыктың мурнуңа ажылыңарың мергежилди улам бедидер бистен негеп турар. Мынчангаш кадрларын бедилтээр, оларны өөрөдири тууйбу заводунуң чаа беш чылда чугула сорулгаларың бирезең болур журула.

Заводтун күчүзүнүң амы турган денелдинде дык бедир мергежилди хөй саның кадрларын негеп турар. Ажылыңарың амыла кылырмыс, оң үнер, кийер чоруту бисте бар. Мону бодурубас төлөдө оларын ажылыңарыңа таарымыңа байдалды тургузар, кадрларын быжыктырар, оларны үнелээр журула.

Чаа беш чыл планың чедишкениң күөсөдириниң үндөшкөн бистен, мында деп чүвени бистер, ажылыңар санап турар бис. Бистер коллективтиң кежигүннери чылды ээлээр бис: адыгы беш чылда улам-на эки болган улам-на бидүрүчүлүгүң ажылаар бис.

Н. МАЗУЛЬСКАЯ,
тууйбу өртедириң.

Чурукта: хүн нормазын 130—140 хуу күөсөдип турар тууйбу дамычылары (салагай талазынан оң талазынче) эштер Л. Апришкина, Г. Черепанова, Н. Савина.

Чаа көдүрлүүшкүнчө

Партияның XX съездинге алдар болдурган социалистик чарышты организастаарла партия организастааны оң ажык болуруңча онза кичээлгеиң салган. Заводта көптөгүт самбыраам тургустунган. Анаа цехтерин, бригадаларын, ээлчегелериниң социалистик чарыштың түңгөлдиг болган чарыштың шыгарачыларының чедишкениң көргүзүп турар.

Социалистик чарышты организастаары—алган хүлээлелерин күөсөдириниң чүлө эгелз болур. Хүлээлелериниң бидүрүчүлүгүң ажылаарыңа, бидүрүлгениң техникасың шиттөөдип азырыңа таарымыңа байдалды тургузар чугула. Бо негелдени боттандырар талазы-биле партия, профсоюз организастаары администрация чери-биле кады чамдык ажылаары чоруктан.

Бар бидүрүлгө шөлүңдө болган деримелдерден продукция азырын көвүдериңче улгатыр бидүрүлгениң мурнакчыларың болган чаартыкчыларың саналдарың деткип, оларны бидүрүлгө шиттөөдип алган бис. Оң түңгөлдиг коллектив бо чыдың бидүрүлгө программасың сан-даа, шынар-даа талазы-биле чедишкениң күөсөдип турар.

Бидүрүлгени чедишкениң быжыктырарыңа болган ажыла бедистерин чок кылырыңа ай санымда чорудуп турар бидүрүлгө хурдаларың уагт болму ойноп турар. Ол хурдаларга ажылыңар калбаа-биле кийрип, ажылаатынмай турар иштики курлавырларын илеретип тыварыңче улгатыр боттарының санал-оңалдарың берип, коллективтиң бүтү кежигүннериниң кичээлгеиң бедистерин чогутур өйдө уулаарыңче улгандырар турар.

Ажылыңарың бүтү күжүн коллективтиң мурнуңа салдырған сорулгаларың шиттирлөөрүнче мөөнөөрлөк политмассалык, кийизидиге ажылаары уагт болму ойноп. Заводтун цех бүрүңдө агитаторлар тургустунган болган олар доктаамал ажылаң турарлар. Олар партия болган чактың доктаамаларың, делегейде болушкунарың дугайың, бидүрүлгениң мурнакчыларың чедишкениң болган оларның ажылың мурнакчы дуржулазың ажылыңарга допчу балдыр болган бидүрүлгө-биле тайлабырлап берип турар.

Боттарының партияңи даалгаларың агитаторлар эштер Лихачева, Куулар, Акимов, Мазульская олар болган өскөрдө эки күөсөдип, солтук номчулганы болган бедилериниң цехтерге, ээлчегелерге доктаамал чорудуп турарлар.

Адыгы беш чыл планының төлөвилегин коллективке чугаалажып көрүңгө агитаторлар боза иденейттип кийришкөн. Олар ажылыңарга чүлө төлөвиледи тайлабырлап бедир-биле кызылаарыңа, харны төлөвилеге боттарының чазалаларың, чарыкчы саналдарың ажылың бидүрүлгө кийриңче онза кичээлгеиң салганар. Оң түңгөлдиг хөй-хөй ажылың организастаашкыны сайыраңтайжыларыңче улгатыр боттарының практика чедишкениң көргөн элзэн хөй дуржулаарың бидүрүлгө неперетекениң биле чаа төлөвилеге кийргенер.

Тууйбу кургандыр чаа чериң мейи кылырын, сугдан бусче шилчирин, хептээр цехи оларын, доврак курлавыры тургузар чериң электри-биле чыдылар болган өсө-даа саналдарың ажылыңар кийрген. Бо бүтү бозалар эки-чаа болган кол санал—тууйбу заводун сезонунг ажылаң турганыңдан чыдың өттүр доктаамал ажылаарың шилчиринче улгатыр болуп турар. Заводтун чыдың кайы-даа үенде доктаамал ажылаарың чедиң алыр чорук чаа туугуларың четчир саның, эки шынарың тууйбулар-биле хандырыңың үндөшүн болур деп санап турар бис.

Төлөвиледи чугаалажып көрүңгө чедишкениң бисте болган ажылыңа бар бедистерин шиттүүчүлөкчү боза-биле көрүп турар бис. Чептестер болган чедир шиттирлөөн-мөөнө айттырлар бисте хөй. Бидүрүчүлүгүң турар тууйбуларың стандарт чок алар, шынарың күлү болур чорук ам-даа бар. Продукцияны бир дески үндүрбөс чорук биске сөөдү үгө чедир-ле турган. Мындың алыр чептестер цех начальниңтериниң талазында ажылыңарга шыңгымың негелде чок болуп, мэрзөң бедистериниң өй-шанка уулаар дугайында шиттирлөп хемчег албай тургай-биле тайлабырлар.

Ажылыңарың кылган ажылың хынавайың, оларны чугаалааны бугаар хүлээп ап турар чоруктарың барында тууйбуларың шынарың күлү болуп турар. Механизмнериң чеп ажылаваз, ону эдилөөрүнчү техникаң чегурун сагынас чүүдөгө төңчүү ам-даа салбаң.

Мынчалга бо чептестерин бүрүң-биле уулакан болур аргалар бисте бар. Бир дугаар ээлчеге ажылыңарың күш-ажылың мерделди боза-биле көрүңгө кийриң, бидүрүлгө планың ажылың бүрүңүң күөсеткен турарың чеди алыр журула бис. Бидүрүлгө коммунистериниң авангардчы ролың бедидер, оларны ажылың чедишкениң шиттирлөөр участктарга тургузар херек. Бозуңуң бидүрүлгениң марказың улам шынаржыды, механализмнериң болган бедилерини камның эдилээр ажылың, ижерер, белдик бүрүлүң патриотчу хүлээлгөң болур.

У. ГУЦАЛО,
партия өте организастааның секретари.

Демниң күш-ажыл—чедишкениң үндөзини

Мен «Боза» деп хевириниң тууйбу өртедири сүүгүзүңдө өртедири тууйбуларын таарышты салыр катар ажылаң турар мен. Мээң болган кады ажылаң турар эштеримниң бир ээлчеге нормазы беш муң тууйбу. Мен бодуруң үзүмүнү ээлчеге сес муң ажырып турар мен.

Бо мында чедишкениң мээң-биле кады ажылаң турар өсө-даа эштерим база чедиң алганар. Бистер, тууйбу салыкчылары, чаа беш чыл планының төлөвилегин чугаалашымаан, күш-ажылың бидүрүчүлүгүң моң сонгаар каңдыг иязы бедидеринче улгатыр санааларыңысты кийрип турар бис.

Келер беш чылды баштайгы чылы—1956 чылда сүүгүга өртедири тууйбулар-

ың салырыңың бидүрүчүлүгүң бүдүн чарыктың ийи катар улгатырарың планнап турар бис. Мону чедиң алырга бидүрүлгө кының чери алыдыр, чүвени үрөй кыдыр чорукту сөксөдир, тууйбуну кургандыр черден сүүгүга чедирини шиттирүлгө арга үндөшкөн организастаар дөш турар бис.

Күш-ажылың бидүрүчүлүгүң бедидеринге—ажылыңарың демниң ажылы уагт болду. Мен тууйбу өртедириң эш Мазульская-биле чаргыс ээлчеге ажылаң турар мен. Мен оң ажылың темпаны саадатпазы-биле оң чыдың калбаа-зың орадалжып турар мен. Ол бодуңуң ээлчеге мээң ажылың саадатпазы-биле тууйбу салыр черлерини хозадып, мээң дугалап турар.

А. КУУЛАР,
тууйбу салыкчы.

Пресстерниң күчүзүн ийи катап улгатырар

Ажылыңарың чогалдыкчы иденпей заводта хүн-бүрүдө өдүп турар. Бистин ээлчеге оңо өтө социалистик чарышты ийришпей турар кичи чок. Чарыш хожу-дан турарың мурнакчыларың денелдинге чедир келдериңге, күш-ажылың шың организастаарыңа дулазың.

Күш-ажылың бидүрүчүлүгүң бедидеринге мастер Кортовтун мурнакчы методун ажылааны уагт журу-дулазы болган. Оң түңгөлдиг бар бидүрүлгө шөлүнүң бидүрүчүлүгүң бүдүн чартык чедир бедикер. «Болхоочу» деп прессти чөп ажылаатынмыстың түңгөлдиг оң бидүрүчүлүгүң чыйгыш чок бедикер, тууйбуларың шынарың экижер. Бистин цех сезон иштинде миллион ажып тууйбуну хептээр.

Бо чедишкениң бис ажыл шагың чеп ажылаң база күш-ажылың бодамча-

лың организастап турган чедиң алган бис. Бидүрүлгениң технологиясың бүдүрүчүлүгүң бидүрүлгениң ийи катар улгатырарың үндөшүн болур деп чүвени билдип турар бис.

Бистин ам үдө ажылаң турарыңың улам-на улгатырар болур арга бар. Бисте четче—ажылыңамаан курлавырлар хөй.

Бир чугула болган уагт курлавыр болза прессти ийи ээлчеге ажылаатын болур. Ол чорук тууйбу хептээр цехтиң күчүзүн ийи катар улгатырар арганы боз деп чүвени бис санап көргөн бис.

Хептээр цех ам үдө чиг-этти алыр черден ырактат турар. Ол чорук ажылың темпаны дүредиринче уагт шыңгык болуп, доврак сөөртүрүңе немелде шүү-

леди үндүрүп турар. Соруга боза цехти чиг-этти алыр черге чокшудуларында болур. Бо сорулганы күөсөдир заводда ажылың шиттирүлгөң системаны боттандырыңче уагт боза болур, а ол бодуңуң ээлчеге баргаш амы бар деримелдерден продукция азырын хөй катап бедилер арганы бозар.

Үстүңде айтырар ажылаатынмай турар курлавырлар боза чаа беш чылда бистин бири ээлчеге ажылаага кийер деп көрүп турарымыс иштики курлавырларын башкымы болур. Бистер бидүрүлгениң байлак курлавырлары мога чок дилеп тып турган, пресстерниң күчүзүн ийи катар улгатырарың чедиң алырыңче бүтү күжүвүстү харам чокка бозор бис.

П. АКИМОВ,
мастер.

Тууйбу заводунун хетекчилери болган өртедириң чыдың чедишкениң методунуң дугайында боска кыдыр турары.

Чаа беш чыл планының төлөвилегин чугаалажып турарлар бригаданың кежигүннеринге тууйбу өртедириң мурнакчы Фоталар С. Фомистовтуну.

Коммунистерниң шүгүмчүлөлдиг саналдары

Областың харылаа эргелигин код лективде партия эге организациалык отчёт-сонгудалык хуралы парторганизациа секретары эш Петровтун отчёттук плетисин чуулашкан, партия организациалык аппараттың ажилын улам экиликтер дээр алаң ажалдарын чорутканын демдегелен.

Эргелигин ажалдаштырып өсүгү үдө областа харылаа четкини калбартыр болгаш сайырапайгылар талазы-биле боттук ажалдарын чоруткан. Бо чылдын эртең тө алдынын дүргүзүндө радио тогузалары өстүрүлгөнү паны 185 хуу күүсетинге. Радиоудулганд кирер оругалы 110 хуу күүсеткен. Областың бүгү колхозтарында, МТС-теринде, совхозтарында болгаш көдө Советтеринде телефон харылаа тургустунган. Харылаанын транспорт контораны багый эвес ажалдан турар. Оң ажалчыларын аразында ажал нормазын күүсетпейн турарлар чок. Ол бүгү эки ажалдар болза, эргелед аппараттын ажалдаштырып ортузунда организациалык болгаш килдикчи ажалдарын түндөк болур дээрин партия хуралы демдегелен.

Оң-биле чергелештир партия организациалык ажалында ам-даа улуз четкестер барын коммунистер илереди шүгүмчүлөлдөр. Харылаа ажалын чамдык ажалдарында кол оругалар иривта-ла четир күүсетпейн турар. Илагыла областың колхозтарын радиоудулганын паны чүгө 50 хуу күүсетинге. Кызыл хоорайнын болгаш районларын радио бедирлери чамдыкты шынарын экилик шываваанар. Харылаанын техник шүгүмчүлөлдө сентелер ам-даа добулбаан. Оң уламнын чамдык черлер-биле телефон харылаанын үстүр турар фактылар бар. Эртең 9 айларын дүргүзүндө харылаа эргелигин ишти оругалы күүсетинген.

Совет аппарат ажалын экиликтер, чаа, чогаалчы саналдарын деткир болгаш каабертир дугайында партиянын болгаш чааагыт айтышкындарын областың харылаа эргелик ам-даа четкес боттандырын турар. Сентабрың ортан үезинде радиоудулганын болгаш чогаалчыларын инженер-техник ажалдаштыр-биле калы чуулаа хуралын чымылдыр дугайында РСФСР-ниң харылаа Министриниң дууалык бистиң эргелик күүсетинген. Эртең төс айлар дүргүзүндө чамдык-даа чогаалчы саналдар чок болган.

Эргелигин удуруттуган болуң ажалын колдууда-ла декларациалар, директивалар, айтышкындар болгаш дууалдар бажыры-биле кымылааратын турар. Районларын харылаа конторалары-биле динг харылаа копкак болгаш олар:

нын ажалынга практиктиң дууаламчы ажалылаан.

Эргелигин болуңун аппараттың күш ажалын болгаш күрүенин сагыла-чүрүкүн үрөөр, арагалар чорутканын фактылары бар. Ол болза, коллективте партия-политиктиң ажалын дыка четкес тургустунган-биле тайдыраатынар. Эргелигин чамдык харылаанын ажалдаштырыр болгаш коммунистер бедиң боттарынын идея-политиктиң билин бедитпейн турар. Коллектив ажалдаштырып ортузунда масса-политиктиң ажалды харылаа ужурут партбюро кижигүш эш Капылов боту бери өөренин белген. Ол болза, эртең чыгы хоорайнын партия школазынга өренири-биле кирип алгаш, чамдык-даа экзамен болгаш зыбэт дууалаан, кичээлдерге олурушпайн турган. Мичаган еске коммунистерге болуңун үлгерип ол өртүзүп шыдаваан.

Коммунист эш Давыдов болуңду өренир черин шикит амырынга туруш чок болуп келген. Ол болза, 1953 чылда ажалдын ажалдарын кезекши школазынга өренир турган. Оң соонда алаа өренирин совкаткан. 1954 чылда хоорайнын партия школазынга кирип алган. Оңу база-ла дооспаан, а 1955 чылдан бээр ортумак школга запто өренир турар.

Коммунистер Ювенич, Панченко, Игошин эртең өрениште чымында марксизм-ленинизм теориянын боттары өренир шикитирээнер. Мичаа-да олар чүпү-да өренишээр. СЭП хооромунга болуп турган лекцияларга-даа олурушпаанар, беседага-даа киришээр. Эш Игошин өсүгү үдө билиг талазы-биле дыка жоудан калган. Арагалар чорукка ланым турган.

Ол бүгү фактылардан алгаш көргө, партбюроңуң талазын политиктиң өрениште дугайында коммунистерден негеделин кошкатын турган. Ол талазы-биле айтырылганы партия хуралдарына ийи удаа чуулашкан. Мичаа-да шикитирлерин күүсеткен шынаван болгаш организациалык.

Англективтиң ажалы база-ла экиликтерин эш Капылов шыгыш шүгүмчүлөлдөр. — Чер-чер Советтеринге сонгудалар үезинде бистиң агитколлектив багый эвес ажалдан турган. Ол кампания эртең соонда агитаторларын ажалы көзүбестөөн. Эргелигин коллектив, илагыла парторганизациа болуңун шөфтен турары «ТАРН XII съездин» колхозтук кижигүшнериниң ортузунда лекциялар номчулаларын организациаларын, беседалар чорутканын өсүгү үдө шуут уткан.

Парторганизациалык отчёт-сонгудалык хуралы илереди четкестерин узулаарынче уткан шикитирин хүлөп алган.

А. ПОЛЯНОВ.

О. КЕНДЕН.

Шөф дууаламчызы

Улу-Хем районда Ждалов аттыг колхоз күсүк кампания ажалдарын чедикшипниң дооспаш эш К. Корбу-олгуду турган бир атомашылгыч 11 кизи Тандр районун «Кызыл партизан» колхозка шөф дууаламчыны көргүсөөн.

Шөфчилер колхозтук үрениште херег-

дээр 206 тонна кымылгас, 80 тонна сула, 60 тонна арбайын арыглаан сактада уруп берген. Шөфчилердин эштер В. Чоцка-оол О. Дамыш-оол, К. Дазар-оол, Х. Дөкпен болгаш Кара-Күеке олар ажалдан келгениниң дүргүзүндө муракка ажаллаанар

Ленинградта метрополитенге бирги өөлчөөнү туурушуву дооступ турар. Чер алаанын магистралынын 10,8 километр ууң дүртүгү тууду турар үчүстөгү хоорайнын муруну-барыны кымында Автоудан өгөлөш Киров заводун, Балтий, Варшава, Витебск вокзалдарын тавараш, Москва вокзалынын чамында Тура-халыктын шүгүлөгө четкен. Магистралдын ууңда сес станциялар кылдынган, тоньел (өдүгүл) туудулары белең, эитпеге ажалдары чоруп турар болгаш эскалаторларын болгаш өске-даа дерилерин шыгаалды болуп турар.

Чурунта: «Кировский завод» станциянын чер кырынын навальонунун иштин хевирин.

Фото А. Михайловтук. СЭТА-ның фотохрониказы.

Келир чылдын тарылгазынга

Чаа-Хөл районун Ленин аттыг көдө ажал-агыт артелинде ажалдан берип турар МТС-тиң бирги трактор бригадалы (бригадир эш Чылба) 1105 гектар чамдык, күсүк чер аңдырдыгың чоруткан, оң иштинде 365 гектар күр чер 20—22 сантиметр хандыр аңдыртынган. Трактор бригадалы 105 гектар черин планшадан ажыр аңдырар, 600 гектар агыс черин 2 катап аңдырбашпаан, 3 катап лүценне-леп кылган.

Анык тракторист эш Бижэней «ТД-54» деп трактор-биле 870 гектар чымчак чер аңдырбашпаан, 1 тонна 107 килограмм кывар, чаар материалдарын, тракторист эш Юрчук база ыңдыг трактор-биле 738 гектар чымчак черин аңдырар болгаш 968 килограмм кывар чүтүлү, ол ишкан эш Сүрөө-оол 780 гектар чымчак черин аңдырар, кывар, чаар материалдарын 5 хуу кампап алганар. Принциптер эштер Олчамай, Шогжаа, Бегзи олар ажал нормазын хүн-бүрүдө 150—180 хуу күүседиң турган. Сөөртүкчүлөр эштер Белов, Семс-оол 50 километр ырак, ийи дакыр арт-сын, оруу берге черге кывар, чаар материалдарын чамдык-даа үчүстөдирбей, сөөртүп экиеп турган, ыңчанга трактор бригадалы кывар, чаар материалдар-биле доктаамал хандыртыныч келген.

Механизаторларын ажалдаарында таарымчалык байдал тургустунганы-биле олар эки ажалдаанын демдегелер чууга. Механизаторлар иштин чурттаа чамдык-биле болгаш столова-биле хандыртынган. Болхоз баштаар чери оларнын эш-чөк болгаш өске-даа хандыртылганын экиликтер. Олар шупту солунунарын чамдык алган, доктаамал номчуп, беседалар үргүчү болуп, хана сөзү, агиткуудустар веделса салында үнүп турар. Партия эге организациа бо ажалдарын үзүтөдирбей чоруткан болгаш күштедирип келген.

С. СОТНАМ.

Мал өстүрериниң планын күүсөдөр дээрш хүлөөлгө алганнар

Чаа-Хөл районун Сталин аттыг көдө ажал-агыт артелинин баштаар чери малчынар ортузунга ажалды шын тургустуу-нын, социалист чарышты калбартыканын түнелинде малчынар малын баш санын өстүрөр, оң продуктууну бедилер дээр кымык ажалдаанар. Бо чылдын колхоз мал өстүрериниң иштин планын 113 хуу, саар инек бүрүзүндө ортумак-биле 582 литр сүтүгү, бир хойдан 1 килограмм 830 грамм дүктү алган.

Колхозта мураккачтарын саны хүн-бүрү өзүп турар. Хой кадарчызы эш Валчий бо чылдын 168 түбүрү хойдан 194 хураганын ары, хой бүрүзүндө 1,8 килограмм дүктү кырган алган, 2 кышталың, 1 чагагын сентелгенин доосуп, 12 тонна ситенин кыштагаларында чедирип алган. Чыгы кадарчызы эш Кулча 106 түбүрү бедиринде 106 кулунарын камта-ла алган.

1956 чылда мыйстыг беда малды, чыгыны, хой, өшкүңу болгаш хазанын 101—110 хуу өстүрерин планшан. Планын амдыралга боттандырар дээр малчынар боттарынын аразында социалист чарыш-биле тус-тус хүлөөлгөлерин алганар. Хой кадарчызы эш Биряней, Биче-оол олар 100—100 хойдан 110—111 хураганын, хойдан 2 килограмм агыс дүктү, инек кадарчызы Менинг-оол 100 түбүрү инектен 90 бээанын аларын хүлөөлгө районун бүгү колхозчу малчынарын социалист чарышка кыйгырганар.

Н. БЕГЗИ.

Театрнын кышкы сезону ажиттынган

Областың нацпол театрынын кышкы сезону ажиттынган. Оң ажалдашкыныга эртең суббота болган Ленинградтын Н. А. Островский аттыг театр институтун дооскан анык тыва артистерниң концертин холбаштырган.

Областың национал театрынын кол режиссёру эш Меркулович залга чымылганнарга театрнын кышкы сезонуң ажалдашкынын холбаштыр коллективтин мурундан ийи байыр чедирген.

Ол концерт анык артист Сип-оол Ойнуңу Мажковскийн чогаалын кайгамчыктың чечен номчуп күүсеткени-биле эгелен. Оң дараазында Сталинчы шаңналдын лауреады Я. Галаннин «Дая хаазы-

да жылымы» деп кышкыңа күтүлүп көргүсөөн.

Ук концертте Ленинградтың театр институтун дооскан анык тыва артистерин хой нуруузу киришкен. Оларнын Кызыл хоорайнын ажалчы чоннарыга көргүскөн бирги концертинге анык артистер Андрей Сагды биле Тамара Саттык күүсеткени испан танцы, Ч. Мортал-оол, С. Ойи, В. Монгалбин болгаш Д. Намчык составтык квартеттин ирлашканы совет болгаш орус улустуң ырлары, В. Монгалбинин либбеге күүсеткен тыва ажалга-лык база өске-даа анык-бүрү көргүзүлгөр оңа солун болган.

„Улу-Хем“ деп альманах

Совет чогаалчылар Эргелигин тыва салбырнын чечен чогаалды аралмаанын эөлчөгүн 9 дугаары аралгалдан үнүп келген. «Улу-Хемниң» бо дугаарында тыва чогаалчыларын өөрчүгүч чедикшиктери илеретинген.

Альманах Совет Эргелигин Коммунист партиязынын Тен Комитетинин совет чогаалчыларын ийги Бүгү-өиле съездин чоруткан байырыг чагазындын эгелен. Дараазында ол съездин киржикчи эш О. Саган-оолдун чуугун кырген.

Альманахта Сталинчы шаңналдын лауреады С. К. Токанн «Боттанган күл» деп иштин кирген. Хой черин шүтүктөр эзелер турар. Номчулчулар О. Саган-оолдун чуулдери кирген.

Альманахтың эзелер черин отулгалар эзелер турар. А. Пушкинниң, В. Маяковскийниң, С. Шипачевтиң болгаш өскелерин-даа чогаалдарын чаа отулгалары кыргылаан.

Кыргыз литератураның классиги Азыл Толомбаевтин шүдүн М. Бенин-Лопсан онза чедикшиктерин отулдурган.

Оң ийи критика болгаш библиография кезеде С. Сүрөө-оол биле О. Саган-оолдун чуулдери кирген.

А. БЕЛЕН-БАЙР.

Хүлөөлгөвиз күүседиң турар

Совет Эргелигин Коммунист партиязынын XX съездинде чедикшиктерин ужурактыр дээр Чаа-Хөл районун Сталин аттыг колхозунда эш Барбаан удуруткан тууду бригадалы алган хүлөөлгөвиз хууса бетинде күүсөдир дээр шалыкын ажалдан турар.

Бригада бо чылдын чурттагалың 16 бажынарын кылды турган 14-тү кылган, чедир кылдынмаан 12 чурттага бажынарын бүгүн ажалдаа кырген. Ийиги малын чыгы кыштал-биле хандырар дээр 1000 баш шөр мал кирер 3 кажаа тулар планын 1200 баш мал кирер 3 кажаа кылдыр, 80 баш бызаа кирер 1 кажааны, 1000 дагага 1 кажааны туткан. Ол ишкан культура амдылгал туудуларынын талазы-биле 1 чувар бажынын, 1 яслини тууду ажалдаа кырген. 30 тон-

на тарва складиң, 3 автомашиннага бир гаражтын ханын салып дооскан болгаш туудукулур 50 муң ажал саманын буудуру, колхозчуларын эзел хой бажынарын печка, планта-биле хандырар.

Тууду бригадалында партия болуңун удуруткучу эш Мичамаага удуруткан агитаторлар эштер Апол-оол, Денгүр-оол, Майбай-оол олар туудукулурин ортузунга күш-ажалдын сагыла-чүрүмүн бажылаар, оң организациалык экиликтер дээр политмаассалык ажалдарын калбартып, социалист чарышты эки организациаларын түнелинде туудукулур аразында мураккачтарын саны өзүп турар. Эштер Илчампач, Чап, Дырынаа болгаш Мичамаа олар нормазын 100—150 хуу күүседиң турарлар.

Х. ШАРВИН.

Колхозчуларга ийги аванс

Таңды районун «Революцияның чалбыны» көдө ажал-агыт артели бо чылдын бедиң дүктүгү өстүргөн, колхоз күрүнеге тарва дуулар планын хуусаа бетинде ажал күүсөдир, МТС-биле натурга телевирин үе сандык күрүнеге 500 центнер кымылгасы саткан. Болхоз ам келир чылдын тарылгазынга үрени уруушунуң чоруду турар.

Болхоз баштаар чери тарва кулаарын өренип көргөн, ийи дуулар тарва авансынын күш-хүңү бүрүзүңге-ле 2 килограмм кылдыр бөзүн шикитирлөөш 249552 килограмм тарвааны колхозчуларга үзөн.

Илек кадарчызы П. Д. Шведов 7137 килограмм тарвааны, саачты Т. А. Шведова 3042, хой кадарчызы Х. Мартеман 2214 килограмм, И. М. Дагба-оол 1916 килограмм, Ф. Арестова 1556 килограмм тарвааны алган болгаш өске-даа колхозчулар тарвааны тонна ажыр алган.

Колхозчулар авансыга алган тарвааның артыкшыдынын күрүнеге саткан, амдыралга чууга херегелдик бараанын санды ап, культурулур депкенин бедилти турарлар.

И. ЧОРБАЕВ.

Капиталист чурттарнын ажалчы чоннарынын ядаралынын дугайында чаа сан медээлер

(Уланчызы)
Ядарашкын фант болуп турар

Ажалчы агырын ядарашкынын фант болуп турар. Оңу бадыктап, турар хой чок сан медээлер бар.

Парижтың металлург кижизинге бир иш индик санды алыр төлөөдө эргелек чууга ажалдар өш 1913 чылдында дегелерге ала 1,66 катап өш ижин чофта чаа даван көргөн. Ресторанта дүштеки чөк өртөн төлөөрин ийи катап хой ажалдары, а эки шынарым белең көстөм сандып алырды—2,38 катап хой ажалдарын үгетиниң турар. Азы чык кылдыр көдө ажал-агыт ажалчыларын байлаан алмын. Көдө ажал-агыт механика-дизельин эртең-шүндөлдө болгаш шөф-де төү ол ажалчыларын санды ажалчы аргалынын шикешкенин дараазындагы байлаан көртүрү турар: 1914 чылда—100, 1938 чылда—90, 1948 чылда—176, 1950 чылда—78. Оң бөөр-дө улам кудулаанын болуп белген деп чүвени киж буртуу билер.

Чевениндеге хамаарышкан хой санын шикешкелдер, илагыла Гитлениң национал институтунун чоруткан шикешкелдер чончү эзел хой бөдүктөрү—ажыл чоктар, экономика талазы-биле копкак хандыртылган бөдүктөр, кууд ажал төлөвирин ажалчылар, көдө ажал-агыт ажалчыларын, хой-хой оонак таралчылар—чевениндеге району илеретпеге четкес болуп турар деп чүвени аротуңу турар. Сүт, фрукт (шимс) болгаш ногаалар, чуурулар болгаш саржат херегелерин чедикшенин ол шикешкелдер оңалган демдегелен.

1954 чылдын чамында Муруну-Барыны талага бүдүргөн сүтүгү чамдыктын оонак ужуру таварышкан. Пес-тазын бүдүрүлгөдөр негедэда чүгө 30 шаптар ажалдан турганынын хараазы-биле 1952 чылда Рубо-Туркуаниян ажалчы кварталдарында эл херегелерин үштүгү бир бедик кымылдарын илеретинген.

Ажал кымылдан хлөб херегелери бүртүзүнү 20-ги хүнүндө өгөлөш-лө-

Морис ТОРЕЗ,
Франциянын Компартиязынын чингине секретары.

эвөөкөп турар деп чүве Парижтың чамдык кылдыларында тодаратынган.

Функты статистика бөүгар амырга, оң французтардан-на бир француз амдылар чурттаарында четчир хөргенин чок болуп турар. Кырганынын 45 хуузу (65 хардан өрү назалыг) «четчир чөк чөктүн» түнелинде өзүп турар деп экиликтер мычар болуп турар, ол дээрде француз дыл-биле тодарайлан чуулааларга, бистиң чуртувустуң назалан кырган адалынын болгаш нелеринин барык чартык келин XX чүс чылдын ортан үезинде аштан өзүп турар дөни ол тур.

Ажалчы агынын ядарашкынын айтырын билер чорукка хамаарыштыр Ф. Энгельстиң К. Маркса удураалыштыр салыр дээр чамдык публицист-бидикчилерин орадажыкшынарын Торез шүгүмчүлөлдөр.

Энгельс болза «ядарашкын» азы хоорулашкын деп өсүгү оң илагыт утканыла, оңу бөгүн-даа марксистерин ажаллап турары шыккан, алаа ажалчыларын физиологтуг харысараашкынын бедиң кириштирибашпаан ажалдан турганын билдингир болгай. «1891 чылдын социал демократтыг программынын төлөвилениң шүгүмчүлөгүнө хамаарыштыр» деп чүдүңгө өң бижээни болза: «Физиктиң баксыраашкын дээрде социал хооурул дөң билишкениге кирер».

Энгельс база-ла Маркс шыккан ажалчы агыта хамаарыштыр аар-берге лемир хоолдунуң, фаталдыг дээр чоруктуг теорияныга удурулган чоран. Ол ажалчы чоннарын демселге кыйгырып чоран. Ол адала дугайында хоолдуну бөү барымдаалан, кыры-биле тайдырлар чорукка удурулган чоран, чүгү дээрде бир өсөөк ол хоолдуну барымдалаар болза пролетариат недела санында понельникте турганынга өскөдө вторичде жываалды кижик-чолу

басырап бар чыдар болур, а француз ажалчы агы 1935 чылдын чамында турганынга көрдө, 1936 чылдын чамында улам-на улу-хуу чокталган.

Бодуңдан таварылга бүртүндө ядарашкынын чалым шикешкес болгаш баш бурунгаар доктаатынган чүве болбайн турар, харын удурулаанышкыга ажалчы чоннарын тодарай арталымында хамаарыш деп чүвени Энгельс оңалган демдегел чоран.

Эң хой ажал-кочкалар дээр эндере бүдүрүшкүндө кирип турар монополистерин санаа-оонам бөүгар амырга, ажалчы чоннарын хооурула улам күштөп туруп болур. Олар өсөгү айларда, ыланга «бүдүрүшкү» болурунун чаа көдүрүшкүлүгүнү аргамзы-биле оңу чедик ап келтирер, коммунистер оңу сойгаландыр илередиң келген болгаш алаа уду демселди чорупу келген.

Сомма-Арондөл хоорайда «Сен-Фрер» компаниянын бүдүрүлгөдөр мурунда азы станоктарга ажалдан турган ажалчы шахта 150 франктарын азы метр бүртүндө-не 2 франкты ап турган. Ам ол он станоктарга ажалдан турар болгаш шахта 170 франктарын ап турар; ажалдан кылдынган метр бүртүгү төлөвирин чүгө 1 франк 36 сантим болуп турар. Ол өскөргө түнелинде бүдүрүлгө эл хүн-бүрү негез болза кылдыр 25 муң франктарын ап турар.

1900 чылда Франциянын соңу талазында хөвөн арыкчылар 12 шақтың ажал хүнүгү дүргүзүндө 7 франтын ажалдан ап турган. Амы үлө чартык чүс чыл мурунда турган 12 шақтың ажал хүнүгө көрдө, эң-не күженишкенин болгаш эң-не шагыранчыг он шақтың ажал хүнүгү дүргүзүндө эки-ле дик ол ажалчың 1.400 франкты ажалдан ап турар (бөүшүн дүргүзүндө француз үнөш дыка кудулаан.—Ред.). «Ажал шатынын үезин сыйрып долдурушкың», «ажалчы күжүн күженишкенин бедилериче» оңу чыгар турар деп Маркс бижээн. Ичылза-чыл 1900 чылдын 7 франтын орунуга, ол

эшти 47 хуу эвөөшти, хөмүр дашты 60 хуу эвөөшти болгаш пес-тазы айман оон-да эвөөшти санды ап болур.

Электри үзетпүрүне бүдүрүшкүн 1938 чылдан өгөлөш 1954 чылда чедир 178 хуу өскөн. Ол түнел кичил чедип алдынганга? Ол база чүгө ажалчыларын санын көүдөткениң күселси-биле өскөн, харын кол нурулайында, күш-ажыл күженишкенин үштүн бири кезинде бедиткенин болгаш оң үргүчүлөңин дүртүгү бир кезинге улаатканын күселси-биле чедип алдынган. Капиталдын непередиңиз болур машина болза «ажыл хүнүн бүгү-ле турва чогуур хөмдөлдөр улам ийи уздарынын өң-дө күдүгү чөпсөө... болуп бар чыдар» деп Маркс демдегелен.

Шагыраашкын, онал-ондактыг таарымчаларын санынын көүдөткенин, күш-дамыр талазы-биле харысараашкын ажалдын халавыг темпаны-биле болгаш үрү ажал хүнү-биле калсыраашкын Маркстың «Капитализмда» чык кылдыр кириптинге Фурьердин домактанышынын биле аларга, заводтар болза «чымчаккан албадалыг ажал чери» болуп бар чыдар.

Лом хоорайда «Николо» фирманың бүдүрүлгөдөр хүн-бүрү ортумак-биле беш хөргөчөвөр моорал барын дүжүп турар; бир ажалчынын ол ийи удаа улай-улай медерелин ышкынган дээр санаптырган.

Армандерде «Салмон» фирманың заводтарында мурундагы ажалдын шаанда, алаа турган ажалчыларын үштүн биринде эвөөш кези күүседиң турар, ичылзага эң-не хоочун ажалчыларын санды-оонам бөүгар амырга, чөөрби хар четпөөн анык ажалчынар ажалдын агы темпаларыне чөк-сөө чылган ажыр шыдакып албас болуп турар. Капитализмниң ажалчы аныктарга сууш турар перспективасы,— ол дээрде үжөө харга чедир амдыралчы күштерин харысараашкынын болгаш оң түнелинде ажалдан үндүртүрү боу!

«...Капитал ажалчы күжүн аажок дүргөн ажалдан турарында, ажалчы киж орта назым үезинде-ле черле дыка харкысрай берген болур. Ол ажалчы агы кижилерин хүрөөлөңиче кире бээр амы үстү чыдаан адым чалаа үндүр кыстыра бээр» деп К. Маркс айтып турган.

Алаң-хаакчылар база-ла «күш-ажылды эртең бөүгү-биле организастаар» методтарын чжи болуп турар. Пончамтыларга болбаазарыңгай машиналарын, «ажылдашкынын үчөдүн», хайгааракчыларын («удуртукчуларын») холгаарлаашкынын чорутканын хараазы-биле хөргөчөвөр болгаш анык кыстар сагыш-сыралдык эвөө эртең күженишкенинде каражалдан турар. Олар тура-соруу үргүчү дорайтп турар деп хоолдан турарлар. Сагыш-сеткал удураалыктын профессионалдык аарыглар болуп бар чыдар.

«Бүдүрүшкүгү болур чорукту» бедилдиң турар бүдүрүлгөдөр деткир дээр үндүртү чингелдерин калбаа-биле практикалап турар. Дыка хой немелде ажал-кочкалар күрүне санындан улуз монополистерин кассезинге кирип турар: «бүдүрүшкүгү болур чорукту» угагытырында олар улам-на артык хой ажалчы чонналарын кирип алган тудум, олар чааа шаңналдарын улам-на хөйүп ап турарлар. Ажалчы агы калдыгы дээр-дө, капиталдын тергилдешкенин байдалдарында техниктиң депшиге социал дөлөдөгө чедирбес деп чүвени оң болуңун хүн-бүрүдөгү дуржудулаа өрөдиг турар. Ол база 1913 чылда «Правда» Ленинниң бижээни ышкан «дерик сы туударынын уран-аргамзын деншигел» болуп турар.

Нөдө ажал-агыда оонак ажал-агыларын үндүр кызып турары

Капитализм хөжүдөгүнүн кол-көл хоойлулары чүгө үлөттүргө эвес, харын көдө ажал-агытга база ажалдашкынын болур дээрин Маркс биле Энгельс каш удаа айтып турган. Оларнын каймынга-даа бүдүрүчү күштерин хөжүдөгүн оонак бүдүрүлгөдөр үлүг капиталист бүдүрүлгөдөр үндүр кызырынга четирер; оларнын каймынга-даа ол хөжүдө бүдүрүлгөдөр капиталист аргамзын бүдүрүлгөдөр социалист аргамзын револютуг чаруулгалын белеткен болган токтаргайлан турар.

Оонак ажал-агыларын «эргижирөө» кылды турар көдө ажал-агыда механика-дизель хамаарыштыр Энгельстиң бижээни болза: «Механизмаан арыг болгаш нес фабрикаларын хол-биле аргыны болгаш холдун нес ставонун үндүр кы-

каны ышкан, көдө ажал-агы бүдүрүлгөдөр бо-даа чаа методтары өң-не үрөөк бидаргай кезде ажал-агынын хайры чокка узуткаар болгаш оңу черин улуз өңчүгү-биле солтур ужурут...»

Капитализмниң байдалдарында тарваачыларын кол массанын пролетари-жы бөзүрүн болгаш ядарашкын чылда чок характерин дугайында Маркстың болгаш Энгельстиң өөрдөй капитализм дүжүрери болгаш социализмни тургузыр дээр пролетариаттың удуруттуу-биле оонак тарваачыларын демселениң теоретиктиг сууру болуп турар.

Амы үдө бүгү ажал-агыларын 52 хуузу болуп турар оонак тарваачынар (1-ден 10 га чедир шөдүгү) болуңун эргелинде 13 хуу ажалдар черлиг болуп турда, бүгү ажал-агыларын 4 хуузу болуп турар улуз ажал-агылар (50 ажалга га шөдүгү) черин 28 хуузу эзелер турар.

Оонак ажал-агыларга бар ажа-хөргөдөрлерин кызынын оларга чүгө эзел хой капитал салышкындарын кылдыр харын удуруелдерин болгаш бо үезин дериг-хөргөдөрлерин удуру санды алыр арганын бедир бербиң турар.

Социал-демократтыг теоретиктер электерин ачындында оонак ажал-агылар база-ла улуз ажал-агылар ышкан машиналарын ажаллап шыдаар деп бүдүрүлгөдөр орадалып турарлар. Ичылзаалок ол бадыткалды практика буруу шаап турар. Дериг-хөргөдөргө өртөктерин чөккө чаа болган чамдык чингелдерди ол дериг-хөргөдөрлерин санды алыр арга-шын калчар-даа чок оонак эзелерин массаларына улуз ужуру-дулаалы болбаан.

Ол байдалдарда оонак ажал-агы чүгө машиналарын санды алыр шикеш чок

КНО-НУҢ КОЛ АССАМБЛЕЯЗЫНЫҢ X СЕССИЯЗЫ

НЬЮ-ЙОРК. Октябрь 19-та Кол Ассамблеянын пленарлыг хуралы болгон. Согуштун хуралазы 1956 чылды январь 1-де доостур Турциянын орунга Аймык чок чорукту Чөвүлелини доктаамал эмес кезикүүнү согуздам ол хуралга түгүлүдөн. Кол Ассамблеянын эртенги пленарлыг хуралына ийи кандидатураларнын кайымы-даа — Югославия биле Филиппинер — согуштарына эргек чыгуу-да бадыйлашкынарнын үштү ийиизин албаанын журунда-ла дыйнаткан болгон.

АКШ-тын төлөөлөрү талашында чамдык төлөөлөргө организаствык ийишкенин кылганында бо хурал баш-ла мурундагы хуралдар ышкаан ажак дүшкүрүг болгон. Ол ийишкенин согузга—Аймык чок чорукту Чөвүлелинде олуту Филиппинерни кирери болду турар, ышкаарга ол олуту Аймык чок чорукту Чөвүлелинде доктаамал чок кезикүүнө олуттарын география талашы-биле чөптүг хуваарынын принциптерине дүштүг база 1946 чылдын сурагым лондон дугуржугазына үндөшүлөө Чөөн Европа чурттарына онаажын турар.

АКШ-тын төлөөлөрү Аймык чок чорукту Чөвүлелинде Филиппинерни кандидатурасын дүрүм чокка кириерин бо-даа хуралга база ордашкан. Ассамблея бо улаада бадыйлашкынарны үш удаа чоруткан, ийишкелөөк Югославия-даа, Филиппинер-даа эргек чыгууа хөй нурууну албан. Бирги болгон үшкү бадыйлашкынар үеленде Югославия дөш 27 бадыйлашкынар, Филиппинер дөш—31 бадыйлашкынар берилген. А ийишкелөөк бадыйлашкынын үеленде Югославия 28 бадыйлашкынарны, а Филиппинер—30 бадыйлашкынарнын алган.

Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштарын чакыт бадыйлашкынын аргасы-биле чорукту түрү-даа, Филиппинер дөш АКШ-тан алгыда, чүге латин-америк чурттар база Ирак, Таиланд болгон эске-даа чурттар бадыйлаш турар дээр болот төлөөлөрүн ортузунга, ийишкелөөк журналистерни ортузунга калба-биле неперерон турган. Аймык чок чорукту Чөвүлелинде Филиппинерни кирери дээр АКШ-тын дүрүм чок ордашкынарнына уурланган бүгү-ле кийилер Югославия дөш бергенер. Нийти саналонад эуугаар алгыга, Югославия дөш Чөөн Европанын чурттары, британ дем каттыгыртыга чурттарынын хөй нуруу-зу, Европанын бүгү чурттары, а ол ышкаан араб болгон аши чурттарынын хөй нуруу-зу бадыйлаш. Бо айтыры талашы-биле Совет Эшделен, Англия, Европанын бүгү чурттары, а ол ышкаан араб болгон аши чурттарынын хөй нуруу-зу АКШ-тын дүрүм чок ордашкынарнына уур бир өл-сеткилдиг бадыйлаш турары КНО-нун Кол Ассамблеясында кичөөнөтенин эелдирип турар. Чүге дээрге АКШ-тын ол дүрүм чок ордашкынарны болза, Аймык чок чорукту Чөвүлелинде доктаамал эмес олуттарын география талашы-биле чөптүг хуваарынын дугайында КНО-нун Уставынын принциптерин болгон

1946 чылдын лондон дугуржугазына үрөс турар-дыр.

АКШ-тын төлөөлөрү оларнын кылган турары дөрү ийишкенин түнел берберист деп чүвени көргөш, олуту аргажак кирген. Чүгү дээрге, Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштар талашы-биле жоон ийишкелөөк бадыйлашкынарнын согуштардыр, ийишкелөөк экономика болгон социал чөвүлелинде база тежээл-хайгаарал талашы-биле чөптүг хосталып турар олуттарга кезикүүнө согуштурунче кириер деп олор (АКШ-тын төлөөлөрү) саналдаан. Экономика болгон социал чөвүлелинде кезикүүнө согуштурары-биле боттарынын кандидатуралары кириитинген күрүлдерин арасында Югославия база бар. Америк парламенттин дыйнатканын эуугаар алгыга база Ассамблеянын хуралынын болуна бүтүдөгө ийден болгонун эуугаар алгыга ол олуту арганы АКШ-тын төлөөлөрү Югославия экономика болгон социал чөвүлелинде кезикүүнө согуштурган таварында, Аймык чок чорукту Чөвүлелинде кезикүүнө олу согуштурунга шалтык ужураштырар согузга-биле кылган болуп турар.

АКШ-тын төлөөлөрү кириген саналында Норвегиянын төлөөлөрү Эштен удуураанын саналдаан. Чүгүе Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштар талашы-биле бадыйлашкынарны 2/3 кезин албайн баарында кирет, харын экономика чөвүлелинде болгон тежээл-хайгаарал чөвүлелинде согуштар талашы-биле бадыйлашкынарны база согуштардыр деп саналды ол кирет. Ол саналды СССР-нин төлөөлөрү Кунцевич, Чехословакиянын төлөөлөрү Давид, а ол ышкаан Англиянын төлөөлөрү Диксон дөшкөн. Салыбардурун, Колумбиянын, Ирактын болгон Турциянын төлөөлөрү америк саналы камгалан саналдаан. Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштар талашы-биле бадыйлашкынын согуштардыр дугайында саналды база экономика чөвүлелинде болгон тежээл-хайгаарал талашы-биле чөптүг согуштардыр дөш кирер, кирбешкени дугайында саналды тус-тус бадыйлаш деп саналды Иранын төлөөлөрү кириген.

Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштарын түр үеде согуштардыр дугайында саналды Ассамблея хулаа алган.

Ийишкелөөк Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштардыр доостурун манавалы, экономика чөвүлелинде болгон тежээл-хайгаарал чөвүлелинде согуштардыр дөш кирер бе дөшкөн дугайында саналга хамаарыштыр маргылашкы чугалашкы тыптып келген.

СССР-нын төлөөлөрүни баштынын В. В. Кунцевич ол санал болза бир төө ол Ассамблеянын мурунда хулаа алган шиткириерин эде көрүнтө хамаарыш турар болгонда, түр үеде чорукту характерлыг эмес, харын айтырынын алыс утказы болуп турар деп чүвени болуучу чугалашкы айтыган. Кол Ассамблея Кол Комитетини сүмелерин шадга-ла бадыйлашкыне кичөөнөтени ол угландырган, чүге дээрге, ол сүмелерде КНО-нун органына согуштардыр элчеген болурун ылап толдогалаан, ийишкелөөк Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштардыр, а оң

соонда экономика чөвүлелинде болгон оон тежээл-хайгаарал чөвүлелинде согуштардыр чорударын көргөн. Ийишкелөөк КНО-нун айыттынын органына согуштардыр КНО-нун Кол Ассамблеяга шадга-ла бадыйлашкынын чорукун өскертти дээр саналды хулаа алгыныга бадыйлашкынарнын үштү ийи кезип болур хөй нуруу эргек чыгууа деп СССР-нин төлөөлөрү айтыган.

Оон соонда Польшанын төлөөлөрү Кад-Суки санал берген, АКШ-тын төлөөлөрүни саналынын эрге талашы-биле барымдаа чөгүн айтышкан. КНО-нун кол органына согуштардыр Ассамблеяга мурунда-ла хулаа алгынын чорукун өскертти дугайында ол санал Аймык чок чорукту Чөвүлелинде согуштардыр түнелдерин баш буртууга шиткириер дөш ордашкынарны-дыр дөшкөн оналды демгелген. Чурум дүрүмүри Кол Ассамблеянын бар шиткириер өскерттири бадыйлашкынын чүгө үштү ийиизин хөй чөшкөөр турар деп ол айтышкан.

Кол Ассамблеянын даргазы Маса бадыйлашкыныче анаа хөй нурууну барымдаалап кирерин саналдаан.

Экономика чөвүлелинде болгон тежээл-хайгаарал талашы-биле чөптүг согуштар дугайында санал бадыйлашкынарнын 2/3 кезин албайн баарында кирет, АКШ-тын төлөөлөрүни ийишкенин-биле Маса ийишкелөөк кылган журналистерни ортузунда болгон КНО-нун албан черлеринде билдинтир аларган.

Совет төлөөлөрү чурум дүрүмүриге дүштүг ол шиткириер удуураанган.

Оон соонда Ассамблея экономика чөвүлелинде болгон тежээл-хайгаарал талашы-биле чөптүг согуштардыр дөш кирер дугайы саналды бадыйлашкына тургускан. Ол бадыйлашкына 26 төлөөлөр бадыйлаш, 23 төлөөлөр удуураанган, 13 төлөөлөр дагаалган. Ол санал дөш АКШ-тан алгыда, Филиппинер, Пакистан, Таиланд, Либерия, Ирак, Иран, Исландия болгон Латин Америка чурттарынын хөй нуруу бадыйлаш.

Ол саналга удуу СССР-нин, УССР-нин, БССР-нин, Польшанын, Чехословакиянын, Югославиянын, Англиянын, Индиянын, Бельгиянын, Бирманын, Канаданын, Чилинин, Даниянын, Эфиопиянын, Израильдин, Люксембургтун, Голландиянын, Чаа Зеландиянын, Норвегиянын болгон Швециянын төлөөлөрү бадыйлаш. Афганистанын, Австралиянын, Аргентинанын, Грециянын, Индонезиянын, Турциянын, Муруу-Африка Эмилелинин, Уругвайдын болгон араб чурттарынын хөй нуруу-зу төлөөлөрү дагаалган.

Оон соонда Ассамблея согуштурган хулаа-саалары 1955 чылдын төнчүдүгө доостур Австралиянын, Индиянын, Турциянын, АКШ-тын, Венесуэланын болгон Югославиянын орунга экономика болгон социал-чөвүлелинде адды кезикүүнө согуштурунче кирген. Тус-тус беш чакыт бадыйлашкынарнын түнеленде экономика болгон социал чөвүлелинде чүгө дөрт кезикүүнө—АКШ, Канада, Индонезия болгон Югославия согуштурган.

(СЭТА).

Ымдат Улус Республикасынын уламна хөй саным тараачынын кезде ажык-агынын бүүдүгө кооперативтерине кирип турар.

Белградты хостаанынын он бир чыл ою

БЕЛГРАД. Октябрь 20-де Белград бөдүнчү хосталганынын он бир чыл оон дөшкөн. Белградты хостары дөш туучушкунарга өлгөн югослав болгон совет дайынчыларнын хөүргө эргентигин 10 шакта чекетер салгыры-биле хоорайнын ийишкелөөк организацыйаларын төлөөлөрү чымгалган. Югославиянын Улустун армиясында, Белград районунда улуу комитетинде, Югославиянын коммунистер эмилелинин Белград хоорай комитетинде болгон эске-даа организацыйалардан өлгөн дайынчыларнын хөүргө чекетер салган.

Бүдүн хунуң дургузунда хөөрге Белградты чуртталгачылар, партизан чораннар, шериг албаныннар, студенттер, школачылар боттарынын хосталгыларын мөңгөжилеп эуугаары-биле шуужуп чоруп турганар. Хөй-хөй дирг чекетерин өккөл турган болгон оларын хөөрге салып турган.

(СЭТА).

Лаоста байдалга хамаарыштыр

ХАНОЙ. Лаостан дыйналыктарга үнелдеш, ыштынын информация агентчилигин дөштүгү турары болза, октябрь 21-ден эгелеш Сам-Неа болгон Фонг-Сали жокуларына бүгү дайын чорудууларын соксадыр деп олуту 17-де Патет-Лаонуң дөди командьлашкы болуучу дайынчы кезектерине дужаал берген.

(СЭТА).

Даниянын компартиязынын XVIII съездинин ажиттынганы

КОПЕНГАГЕН. Даниянын Коммунист партиязынын XVIII съездин бөдүнчү ажык-агы октябрь 21-де Копенгагенде байырым бадыйлаш эгелеш. Съезде оон 500 ажык төлөөлөр болгон Польшадан, Испаниядан, Канаданын, Барыын Германиядан, Франциядан, Швециядан, Норвегиядан, Финляндиядан, Бельгиядан, Чехословакиядан болгон Исландиядан келген залчылар олутуруп турар.

Даниянын Коммунист партиязынын Төп Комитетинин даргазы Аксель Ларсен съездин төлөөлөрине болгон акы-дуума компартияларнын төлөөлөрүне байыр чедирип чүгө чугалаан. Оон саналын эуугаар съезд П. В. Сталинын, К. Готвальдын болгон Даниянын компартиянын үндөшкелеринин бирөөн Мартин Адерсен-Нексеини туураактаан туруп эуугаар.

Президиуму сонгаанынын соонда Даниянын Коммунист партиязынын 18 съездинде Совет Эмилелинин Коммунист партиязынын Төп Комитетинин байырым телеграммасын номчолан.

СЭПК ТК-ның телеграммасында бижээни болза:

Даниянын Коммунист партиязынын XVIII съездинин Совет Эмилелинин Коммунист партиязынын Төп Комитетинин Даниянын Коммунист партиязынын XVIII съездинде акы-дууманын ийи байырым чедирип турар.

Даниянын Коммунист партиязынын бөдүнчү хураалынын калбартыры болгон быжыгавары дөш, ажыктын агынын чангыс эви дөш, тайбын, социализм болгон бөдүнчү чуртууң национал хамаарышпа чорун дөш демиселге чедип кириериг болуучу Совет Эмилелинин Коммунист партиязынын Төп Комитетини дөш турар.

Даниянын Коммунист партиямы дегерезин!

Совет Эмилелинин Коммунист партиязынын Төп Комитетини.

Совет Эмилелинин Коммунист партиязынын Төп Комитетинде харын телеграмманы чорударын съезд чангыс үн-биле шиткириер.

Даниянын Коммунист партиязынын ТК-ынын политиктиг отчөдүн Төп Комитетинин даргазынын ордашкымын Альфред Нейсен кылган.

(СЭТА).

Турциянын демократтыг партиязынын съездизи

СТАМБУЛ. Октябрь 15-тен 18-ге чедир Анкарага Турциянын байырымчы демократтыг партиязынын элчегил съездин болуп эрген, анаа 1500 хире төлөөлөр киришкен. Съезде төп комитеттин ийелетенин дыйнаш, оон соонда партиянын удуруттар органынын согуштардыр болгон.

Меджлистин 19 депутаттары демократтыг партиянын сурагым кезикүүнө партиянын даргазы премьер-министр Мендерестин политикамы-биле тазырышканын азы ужурунда партияла удуруттенин азы үе бергенги съездинин муруну чарымында дыйнаш турган.

Парламенттин дыйнадылары-биле алдыр-га, демократтыг партиянын удурутталында бо чөрдөшкелерин ужурунда хуралдын даргалакчыны Илери партиянын Уставын үрөп, бадыйлашкынарны санабайн, айыткан 19 кийизини парламент эргелерин казырынын талашы-биле шиткириер хулаа дугайын чарлаарга төлөөлөрүн хөй келген шыктын удуураанган.

Съезд болза, «улуг дувураанын» болгон согуш-кырыштыг бадыйлаш үеинде доостулган деп Стамбулдун парлагалым демгелеш турар.

(СЭТА).

Француз чакатык составында өскерилгелер

ПАРИЖ. Октябрь 20-де Франциянын министрлер чөвүлелинин даргазы Эдгар Фор чакатык составына өскерилгелер кылган. Ол өскерилгелер болза, октябрь 6-да министрлер — «социал республиканын чыгарыш» бөдүнчү кезикүүнө Гастон Палевский, Раймон Трубуа болгон Пьер Кениг оларнын марокко айтырымына Форум политикамына удуураанын дөштүгү дөшкөн кылдыр чакаткан үнөш-биле колдууда болгон.

Париж парлагалынын дыйнаш турарын эуугаар алгыга яамы чок министрлер Пьер Жюри («республиканын болгон социал хөдөлгөнчүлүгү хамаарышпас бөдүнчү» кезикүүнү, бо үгө чедир Туни болгон Марокко херектеринин

талашы-биле министр чоран) согушкан. Радикал-социалист Венсан Бади фронтучулар чораннарын херектеринин талашы-биле министрдин эрге-хулаагыне то муйлаштыр. Октябрь 6-да дыйнатканын эуугаар алгыга, национал камгалал министрдин хосту эрге-хулаагыне генерал Биот («республиканы болгон социал хөдөлгөнчүлүгү хамаарышпас бөдүнчү» кезикүүнү) томулалтырган.

Тунист болгон Марокко херектеринин талашы-биле министрестову дүштүг дугайында министрестову дүштүг дөш министрестову бүү херон даштык херектер министрестовуна дамчыды бээр.

(СЭТА).

Капиталисттик чурттарнын ажылчы чоннарынын ядаралынын дугайында чаа сан медээлер

(Төнчүзү).

Аалынган-даа болза, оларын эвин эртер кымыз ажыктар чорук, харын, камалгылы болбайн турар. Чамдык эртен эртер бичин фермалар... олор трактор салын алганынын соон дарый-ла, хоозураашкынын кылганында болу берген.

Дюмаанын бодык-биле алгыга, өг-бүдө фермазы трактору боттук кылдыр ажыктар төлдө, бети дөрге-ле 30 га, а оларды районнарга оон-даа хөй черияг болу ужуруду.

Мал-биле байдал база-ла дериг-херексел-биле байдал ышкаан болуп турар. Оонак ажыл-агыйларда малдын шыныры улуг ажыл-агыйлардан дөш, оон бүүдүрүчүлүгү дөш эмес.

Улуг ажыл-агый техниктиг артык күштери-биле чергелештир коммерциг характеринг база ажыктарыг болуп турар. Ийишкелөөк ажыл-агый хөмчөөдүг чүгүлдерин салип ап болгон садыйлашканын, өн-не ажыктыг өрткөктөрүн чедип ап турар.

Доора үндүрүлгелерин хөүгү эрттерин турар капиталисттик үндүрү системанын хөдөлгөнчү оонак тараачынарнын удуураанын шиткөө чок садыга улуг кыжыкчыларнын ажыл-чорудуулашкы-биле дүштүг турар. Оон ужурунда, чизөөлөргө, 1953 чылда эйтин бүүдүг черинге өрттөө 35 хуу чыткан турда, үрүмчөт садыктар өрткөктөрүн чингелден чүгө 10 хуу болгон.

Сөөлү көдө ажыл-агый кампанызынын түнелдеринин эрте талашы-биле шиткелеш Топ максивтин, Бретанынын, Богестеринг болгон оон-даа өске черлерин оонак эелери боттарынын күш-ажыкы-биле амдыралыг чүгө түрөпчү байдалдарын хандырынын ап болуп деп туйнелди кылдыр арганы берип турар: ол туйнелдер ферманын ол черинге херектен турары бүү продуктуларын үнезин барымдаалап алгыга тараачынын шакта ажыктааш тыяр ажык 30—35 франк болуп турар. Оонак эелерин ордугазы физиологтур минимудан кулу болуп турар.

Ол байдалдарда бай тараачын-биле улун тараачынын арасында ылгал чүгө адатып болур. «Немедде үнезин теориязын» бирги томунда Маркс капитализмнин байдалдарында тараачынарнын салым-чолуун дугайын дараазындагы өскөртөгө чугалаан:

«...Боттарынын хуузуна бүүдүргөниң чөпсөк-херекселдеринин дузаы-биле чүгө бүүдүрүп турар ус-дарган — азы тараачын, — бир-ле болза өскөктөн күжүн мөчүп турар оонак капиталист кылдыр чорукту хуулу бар чыдар, бир-ле болза бүүдүрүгө чөпсөк-херекселдерин ышкынар болгон хөдөлгөнчүлүгү ажылчын болу бээр. Бүүдүрүлгелерин капиталисттик арганы колдан турар ийишкелөөк формациязына хөүгүлөдүгү угланымшынын ындыг болур.»

Маркстың ол теориясын агмы үеде Францияда бүтүрү-биле бадыйлашканын турар.

Капитализм үезинде ортумак кезектер-биле чүү болуп бар чыдарыл

Ус-дарганнарын болгон оонак садыкчыларнын чамдыкын биетин карааньса бөдүрүг-ле пролетариаттыг хураалыныче кирип октадырып турар.

1946 чылдан эгелеш 1955 чылга чедир ойнарактар бүүдүргөниң ус-дарганнарын салынын кызырылса 18 хуу, тергелер бүүдүргөниңде 23 хуу, ийишкелөөк —26 хуу болгон ышкындар бүүдүрүлгелеринде —72 хуу болгон. 1947 чылдан эгелеш 1955 чылга чедир ус-дарганнарын күдөдүн турар ажыктарын хөмчөөлөш ийишкел-биле үштүг бир кезинге чедир кымырылган деп чүвени санап көргөн.

Концентрация садыга база күштелди турар. Хөй-хөй салбырларды фирмалар хамаарышпас-даа, кооператив-даа садыг бүүдүргөлөрүн күсөлү-биле чедип кириер болуп турар. 1954 чылда хадымчын садыг бүүдүргөлөрүн саны чаа ажыктылган бүүдүргөлөрүн санынан ажык турган: кол нургулашкына оонак,

үрүмчөт садыктар магазиннер хадымчын турган.

Резолюционер фактыларга чөрүштүр, ортумак кезектеринг ол пролетариаттыг ийишкелөөк турарлар. Нийтиледин ийишкелөөк агылары, пролетариат болгон капиталист караачыгы агылар болуп турар болгон аралды кезектеринден ийишкелөөк арнап дөш бүүдүрүлгө хажыткан болза олор марксистерге шампан турарлар.

Херек кырында марксистер ол утка чок болгондун оранчок ырак. Олар ортумак кезектерин чамдык кезининг хөүгүлөдүгү бешин айтып турарлар. Ол фактыны херекселөөш дөш Рикардону Маркс чөмөлөп чоран.

Вистин хунеривасте ийишкелөөк чорудуга болуп турар: бүүдүрүгө ажыктар турар ортумак кезектеринг пролетариаттыг ийишкелөөк турар; ийишкелөөк нийтиледин мангысташкы элементтерин (армиянын, полициянын, дүжүметтерин, үлөштүрдө, садыга, чөдди организацыйларында болгон оон-даа өскөктөр административ ажыктыкчыларын) көүдөлдүрүчү угланымшынын ийишкелөөк турар.

Ажыктын агы өзү турар бергелерге таваркын турар, чүгө дээрге, оларга онаашкан үлөштүг улам-на артпап бар чыдар. Ортумак кезектеринг хөүгүлөдүгүлөрүн нарын талашары ындыг болуп турар. Лени оонак тараачын ажыл-агыйнын үндүрүчү кыстырышкынын дугайын чугалап турган, ол «үндүрүчү кыстырышкынын чүгө дөшкөн болгон экспроприация уткалы кылдыр билеп болбас» деп айтып турган; үндүрүчү кыстырышкыны чыл-чылмы-биле болгон оон-чылмы-биле уламдыг болуп хоозураашканы, ажыл-агыйнын байдалдарынын дорайлашкыны чаа хамаарыштыр... Тараачынарнын хоозураашкыны анаа бир, чангыс ай хөүгүлөдүгү чүгө болбайн турар, ийишкелөөк марксистерин хунеривасте—ол чорудууга бүүгү талашары ийишкелөөк, тараачынарнын шиткелөөк агы талашы-биле чөрдөшкелерин көргүзөри болур деп Лени чугалаан.

СССР-де пролетариат диктатуразынын

дуржугазы социалисттик тургузуу ажыкты тараачынарга экономистик чекетелешкенин кайн хире чайымчангак бүүдүргөниң ажыкты берип турарынын толдогый бүүдүргөниң берип турар; ол перспективалар бүүдүргө кооперативче шиткелөөк түнеленде, албадашкыны-биле болгон «хөүгүлөшкенин» аргазы-биле эмес, харын үлөштүг-ишкелөөк күжү-биле болгон пролетариаттын тараачынарга берип турары социал дузалаачынын ажыкы-биле боттанып турар коллективизациянын түнеленде ажыктылган.

Социалисттик кооперасташкынын оруу тараачынарга ас-кежигини болгон хосталганын оруу болуп турар.

Франциянын ажыкты тараачынары болза, оларга капитализмдин таварыштыгы турары ядараашкынын медереп балышкан, буржуазиялык тергидешкенин чүгө удуу пролетариат-биле улам-на каттыжарлар.

Чүгө агмы демиселдин оруу ажыкты чоннарга ийелдиг болгон бүүдүргөниң туртууларын шылар. Марксенин школа бир эмес капиталисттик чылды «түргөлдө, даралды, күдөдүнчү, мөчүлөгүчү база оон-биле кады амилчын агынын ийишкелөөк» канчалар түртүндүрүп турарын Маркс көргүзсөн болза ол дээрге, буржуа нугуучуларын дап болзаны чүгө «чөптө түнүшкүлүгү школазы» болгон турар ийишкелөөк.

Боттарынын ажыктын күжүнчү үнеленде таарышкан ажыл төлөвирин чедип алдыр, ажыл хунун кызырар, хөдөлгөнчүлөгүчү байдалдарын экижидер, мөчүлөгүчү кириер турарлар. Олар профсоюздеринде каттыктып турар, оларнын шиткелөөк коммунист болза ажыкчыларнын ийелдигин камгалар чорукка үлөштүг-чизөө көргүзөри ордашкыны турарлар...

Ажыктын агынын оон орундан «ажык төлөвирин демир дөг хөүгүлөдүгү» теория-биле хайым ийерин ордашкыны турган Ласальга болгон оон талашкычыларга Маркс биле Энгельс удуураанын чоран. Ласаль болза капитализм үезинде ажыктын агы болуучу байдалын элден экижидерин чедип ап шыдаас деп бадыйлаш турган; оон уламындан ол профсоюздерин тургузарын болгон оларнын демиселдин партиянын деткирин бүүрү

шанп турган. Маркс ол доктринаын Мальтустун чуртталгы чон эвин артыр көүдөш дээр теориянын катап диргитер дөш чорук кылдыр үнелеш турган, чүгө дээрге ол теория болза, ажык